

PERTSONAIA

TANIA ARRIAGA

«Ongi egokitutako kapitalistak gara euskaldunok»

Lan etnografiko guztiak ez dira iraganaz mintzo. Tania Arriaga kazetari iruindarrak nafar ekintzaile talde baten esperientzia aztertu du Renoko Euskal Ikerketa Zentroan egindako tesian.

| REYES ILINTXETA |

Argazkiak: Dani Blanco

Beti ari zara gauza berriak egiten. Zer da ikastarotik ikastarora, lan batetik bestera eramaten zaituena?

Nik uste dut momentuan jakin-mina pizten didanera jo izan dudala beti. Hala ere sententzia daukat beti aritu naizela gai beraren

inguruan, baina ikuspuntu desberdinetatik: komunikazioa eta kultura. Doktoregoan teknologia berrien erronkei buruz aritu nintzen, Euskal Kultura graduondoa egin nuen, gidogintza ere bai... Garai batean Euskaltzaindiaren arauak eta guzti erosten nituen! Komuni-

NORTASUN AGIRIA

Tania Arriaga (Iruñea, 1972ko abuztuaren 28an). Txantrea auzoan hazia. Kazetaritza ikasi zuen EHU. Master, graduondo eta ikastaro anitz egin ditu, "nik uste dut merkatuan dauden guztiak" dio irriz. *Mihiluze* telebista saioan aritu zen lanean bost urtez eta baita Nafarroako hainbat euskal irratitan ere. Gidoigilea eta film labur baten zuzendaria ere bada, *La espinita*. Azken lau urteotan Renon aritu da azaroaren hasieran aurkeztuko duen tesia egiten. #NASF ekintzaile nafarren esperientzia izan da aztergaia, edo Nafarroa zaharrera Amerikako Estatu Batuetako lan molde berrien eredia ekartzeko saiakera. Irailaren hasieraz geroztik, arratsaldez ikerlari eta goizez bi urteko haurtxoen irakaslea da Seaskako ikastola batean.

kazioan gustatzen zaidana da istoriotxoak kontatzea. Istoriotxoegilea izan nahi nuke. Eta zientzia fikzioa ere ikaragarri gustatzen zait. Elkartzean badituzu kultura, komunikazioa eta zientzia fikzioa, ateratzen dena komunikaziorako teknologia berrien arloa da, eta hori da orain gehien interesatzen zaidana.

Komunikabide askotxotan aritu izan zara.

Orio produkzioak etxearekin *Mibiluze* saioan aritu nintzen hasiera-hasieratik, bost urtez. Hori baino lehen Nafarroako zenbait herri komunikabide txikitan aritua nintzen: Esan-Erran, Belexe eta Aralar irratietan eta baita kolaboratzaile *Nabarra*, *Zazpika* eta *Artez* aldizkarietan. Dena den, nire lehenbiziko lana ETBko teletestuan izan zen. Albisteak itzul-tzen nituen eta formatura egokitu. Etengabe. Egunean 50bat albiste, txurroak bezala. Nahiko *freakya* izan zen. Hasieran polita zen, baina iritsi zen momentua non ikusten nuen jada ez nintzela ezer ikasten ari. Aspertzen nintzenez, lan egin bitartean dokumentalak ikusten hasi nintzen. Australiakoak bereziki.

Eta teletestua utzirik Australiara?

Bai, horixe. Aurreko urtean irabazitakoa, lan-

gabezia saria eta dena hartu, eta hara joan nintzen bidaiatzera eta jendea ezagutzera. Sei hilabete eman nituen han paseoan. Uste dut nire bizitzan hartu dudak erabaki onena izan dela. Bai neure burua, bai nire herria kanpotik begiratzeko aukera izan zen bidaiaria hura.

Eta handik Seattle-ra (AEB)? Zer dela eta?

Amodioagatik. Australian ezagututako bikotekidearekin joan nintzen. Han izan nintzen unibertsitatean ingelesa ikasten buru-belarri eta amodio historia bukatu zenean etxera itzuli nintzen, bihotza hautsirik, berriz zertik hasteko, beti bezala. Hainbat fabriketan eta irratitan aritu nintzen lanean eta ondoren etorri zen telebistarako jausia. Nire lehen lana *Ispiluen jauregian* telefilmekin izan zen, produkzio laguntzaile. Hor ikasi nuen nola egiten den film bat. Ondoren gidoigintza hasi nintzen ikasten. Dena dago Rubik kubo berean. *Euskal Kantuen Gana* saioan aritu eta gero *Mihiluzera* pasa nintzen. Izugarriko lana, baina oso polita. Lantaldea oso jatorra eta Kike Amonarriz eta Ilaski Serranorekin biziki gustura. Kike fenomeno bat da. Oso pertsona azkarra eta umila, badaki jendearekin bikain lan egiten... Nik izugarri maite dut. Aupa Kike!

Datu Pertsonalen Babesa - LOPD

Legedira egokitzeko prozesua
(euskaraz, pertsonalizatua)

943 453 588 · www.sigacus.com

Eta telebistatik Renorako aldaketa nola izan zen?

Ziklo hura bukatutzat eman nuen eta handik gutxira ahizpak bidali zidan Renoko Euskal Ikasketen Zentrorako beka baten informazioa. Baldintza guztiak betetzen nituela ikusita, proiektu bat aurkeztu nuen, onartu egin ninduten eta hara joan nintzen. Hasiera batean burmuinen ihesaz hitz egitea pentsatu nuen, baina lau urtez aritu behar banuen zerbaitean buru-belarri, nahiago nuen ikuspegi positibotik abiatzea. Zerbait berritzailea, eraldatzailea. Eta orduan topatu nuen hemen Iruñean halako talde arraroa, egia esanda, sare sozialetan oso sartuta zegoena, oso trebeak komunikazioaren teknologietan eta Estatu Batuetan aditutako diskurtsoa erabiltzen zutenak: #NASF taldea. Haren ikerketa antropologikoa da orain irakurriko dudan tesiaren mamia.

Zer da zehazki #NASF?

Ekintzaile nafarren talde bat, sorreran San Frantziskorekin harremana izan zutenak. Hortik izena. Talde aski berezia da. Bertan badira politikariak, kazetariak, enpresariak, ekintzaileak... Zantzu askorengatik, aldaketa bat zetorrela sumatu zuten 2008an. Enpresak beheraka hasten zirela ikusi zuten eta, modu berean, Nafarroako Gobernuak prestatutako

Disfuntzional

“Zure herria kanpotik begiratzen duzunean oharren zara noraino bizi izan garen giro disfuntzional batean: dena zen polizia, manifestazioak, atentatuak... Hemendik ateratzen zinenen pentsatzen zenuen, ‘baina zer egiten dute hemen larunbat arratsaldetan?’”.

Moderna plana ez zela ongi egokitzen egoera horri aurre egiteko. Gainera plan hori oso baztertzaila zen sortzetik eta kanpoan uzten zituen baita normalean UPNk aldamenen izaten zituenak ere, hau da, PP edo CDN alderdiko jendea, esate baterako. Santiago Cervera taldean dago eta Pablo Zalba PPko eurodiputatuarekin ere harremana dute. #NASFeko partaideak oso formakuntza handiko profesionalak dira. 2010erako, adibidez, talde honetako zenbait kidek gai hauen inguruko masterrak eginak zituzten jada. Gainera ongi kokatuta daude gizartean eta lehen mailako informazioa dute. Argi ikusten dute teknologia berriei etekina ateratzen ikasi behar dela lehenbailehen. Ongi erabiltzen jakitea ez da nahikoa. Hori oinarritzko kontua da. Bere garaian inprentak mundua aldatu zuen bezala, modu berean internetek izugarritzko aldaketak eragin ditu gugan, gure ekonomian, ikasteko moduan, gure harremanetan...

Kezka hauek bultzatuta, hamasei ekintzaile San Frantziskora joan ziren hango esperientziak eta giroa ezagutzera. Hango negozio berritzaileen inguruko narratiba, gauzak egiteko daukaten erudia ezagutu nahi zuten, hemen ekimen berri bat abiarazteko asmoz. Oso ideia ausarta da. Bisita asko egin zituzten

TANIA ARRIAGA

Silicon Valley: Facebook, Twitter, Stanford University... eta garrantzitsuena: Ideo. Diseinu enpresa bat da. Eraldaketarako estrategiak diseinatzeko eredu bat dute, Human Centered Design. Finean, metodo bat da, gauzak aurrera eramateko lantalde txikietan oinarritua. Maiz elkartzen dira enpresako kideak eta langileek bat egiten badute proiektuarekin, aurrera, bestela baztertzen da. Badute eredu bat, antza, oso dinamiko eta organiko eta hemen, nolabait, hori abian jarri nahi izan zuten, deus kobratu gabe. Horretarako “super astearteak” eta “super ostiralak” antolatzen dituzte, beste ekimen batzuen artean. Saio horietan aukera ematen diote edonori dituen negozio ideiak, proiektuak eta abar aurkezteko.

Krisiak ere ez du gehiegi lagunduko...

Moderna planak badu SODENA, Nafarroaren Garapenerako Sozietatea, eta horrek dirua du. Europatik eskuratu zuen kreditu handi bat eta hori ez du mugitu. Jende asko ari da ahaleginetan egoera berrietara egokitzeko eta gainera dirua bada, baina Gobernutik dena da trabak jartzea, dena zigilu eta bermeak eskatzea.

Nola begiratzen dituzte Gobernutik ekintzaile hauek?

Begi bazterrez. Sortzen ari den elite bateko kideak dira eta ezin da esan ez dietenik kasurik egiten. Bada nolabaiteko *feedbacka*, izan ere SODENAK egin izan ditu gauza batzuk haiekin.

Egun hemen oso eredu zaharkituak ditugu?

Ez naiz ausarten ikertu gabe zehazki esatera, baina haiek pentsatzen dute dena oso geldoa dela, instituzioen eta ekintzaileen artean ez dagoela komunikaziorik eta dena ikaragarri luzatzen dela proiektu berri bat abian jartzekoan. #NASFen aurkeztu diren proiektu gehienak plataforma digitalak dira eta merkatu hori oso-oso dinamiko da. Oso azkarra.

#NASF

“Talde honetako kideek Nafarroa aurrera eramateko asmoa dute gaur egungo kapitalismo motara azkar egokituz. Merkataria dira, kapitalistak. Ez da mugimendu antisistema, kontrakoa baizik. Aniztasuna indartu nahi dute, eskema zurrunik apurtuz”.

Kapitalismoari buelta berri bat ematean datza haien proposamena, beraz. Bat egiten duzu horrekin?

Euskal Herria kapitalismoan bizi izan da Europan zabaltzen hasi zenetik. Horregatik egokitzeko gara horren ongi. Ongi egokitutako kapitalistak gara euskaldunok. Ez dut uste erabakitzea denik kapitalismotik kanpo edo barruan jarraitzea, abiadura kontua dela iruditzen zait. Erabaki behar dugu zenbateko abiadura nahi eta ahal dugun, aurrera egiteko behar diren erremintak eta trebakuntzak geureganatzeko. Badakit hau Euskal Herrian esatea oso gogorra dela. “Kapitalismoa erre” irakurri dut horma batean honako bidean. Ongi, baina aldi berean kontuan hartu behar dugu erretzen den marihuana transgenikoa dela, adibidez. Gizarte osoa sistema kapitalistatik ateratzea oso zaila da, ezinezkoa ez esateagatik.

Ni ere desazkundearen alde nago. Eta horregatik, hain zuzen ere, iruditzen zait teknologiek laguntzen ahal digutela gauzak beste modu batez egiten. Ez daude kontrajarriak. Gainera kontsumoa ez da soilik gauzak erostea, kultura ere kontsumitzen da, informazioa, artea, pentsamendua... Salto hori egin behar da lehenbailehen eta Nafarroan hauek horretaz ohartu dira besteak baino azkarrago.

Zentzu horretan Espainian egotea oztopena da?

Nire ustez bai. Orain, adibidez, Europako laguntzak eta egiturazko fondoak eskuratzeko erabiltzen den metodoa da RISD (*Regional Intelligence Smart Development*), hau da, eskualdeetako garapen adimentsua. Hor diotena da herrialdeak lotu beharko lirakekeela haien gisako herrialdeekin guztiek elkar laguntzeko. Adibidez guretzat, Euskal Herriarentzat, interesgarria izanen zen Pirinioez haraindiko lotura bat Akitaniarekin eta Katalunia aldera segituz, herrialde hauek berrikuntzan Espainia eta Frantziako hegoaldearekin alderatuta, askoz ere aurreratuagoak daudelako. Ekonomiari lotutako harremanak izanen ziren. Liga

Inguru
ABENTURA

- Abentura kirolak
- Ezkonurreko agurrak
- Familiarteko jarduerak
- Abentura bidaiak
- Material tekniko alokairuak
- Eta askoz gehiago...

San Juan 18. Albeniz-Asparrena (Araba) - Tel. 635 748 948 - 635 748 947
www.inguruabentura.com - info@inguruabentura.com

OFF THE RECORD

Mendillorri

Tania Arriagarekin Mendillorri gelditu gara. Iruñeko mendixka honetan egin zituzten 1895ean hirirako lehen ur biltegiak. Gaur egun Iruñerriko Mankomunitateak kudeatutako parke, lorategi eta erakusketa toki polita dena, aspaldidanik izan da iruindarrentzako pasealeku eta behatoki ederra. Hara joaten zen askotan Tania txikitan familiarekin meriendatzera, eta ni neu ere berdin, arratsalde pasa eta bidean pinu-zizak hartzera. Han elkartu gara, patata tortillarekin, iraganaz eta etorkizunaz hitz egiteko.

honetan zure mailan daudenekin jokatzera bezalakoa litzateke.

Beraz Nafarroa denbora galtzen ari da?

Tesiaren lehen atalean Moderna estrategiaren ikerketa kasik periodistiko egin dut, zer den jakiteko: fundazio pribatu bat da, hemengo estrategia guztia kudeatzen ari dena 2030 urtera arte. Izugarritzko egituratan sartuta gaude, ezer gutxi jakin gabe. Kazetariok normalean ez dugu aukerarik horren azterketa luze eta sakona egiteko, eta nik lan honetan bai izan dut. Nafarroako irudi erreala ikusteko parada izan dudala esan dezaket.

Eta zein da sentsazio nagusia? Txiringitismoa?

Txiringitismo mingarria, gainera, dirua egon badagoelako.

Zer ondorio atera dituzu pertsonalki ikerlan sakon honetatik?

Jakin-mina oso ona dela. Nahi ala ez, sistema batean bizi garela eta bai alde bai kontra, edo erdiko bidea hartzeko, gure errealitatea eza-

gutu behar dugula eta horretarako irakurri, hizkuntzak ikasi, asko jakin behar dela. Horretaz gain, nire kapitulu kutunenean aztertu dut zer nolako indarra duten hitzek. Errepikatzen diren esaldiek zer boterea duten. Irudika dezakeguna baino hamaika bider handiagoa.

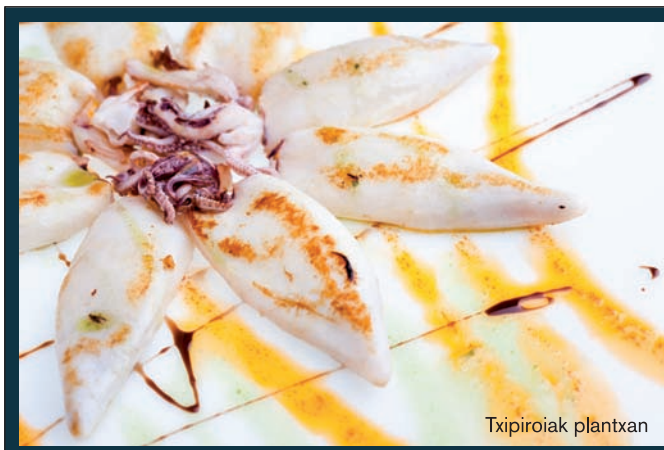
Bestalde, polita izan da niretzat aurreiritziak gainditu eta normalki egonen ez nintzatekeen jendearekin elkartzera, entzutea eta haiengandik ikastea. Elkarrekin hitz egiteagatik ez da deus galtzen. Gainera Nafarroak jada ez du ia zer galdu, hondoa jota dago eta!

AEBetara itzuliko zara azaroan tesiaren aurkezpena egitera. Gustura izan zara han lau urte hauetan, ezta?

Bai. Han aniztasuna dago eta jendeak bere kulturen ezaugarriak partekatzen ditu bestekin. AEBen oso zalea naiz eta gainera oso ongi tratatu naute beti.

Eta ondoren?

Ez dakit bizitzak zer ekarriko didan. Beka batekin egon naiz lau urte Renon. Diru publikoa zen eta asko ikasi dut metodoetan eta alor askotan. Orain sentitzen dut gizarteari hori guztia eskaini beharko niokeela. ■

Txipiroiak plantxan

Bartolo taberna - jatetxea

Euskal sukaldaritzan eta pintxotan aukera zabala

Fermin Calbetón, 38 Donostia - San Sebastián

© 943 420 279 www.casabartoloetxea.com